

CUPRINS

<i>Introducere</i>	11
I. Moneda în cadrul economiei	15
1. Activele financiare și proprietățile lor	16
2. Moneda: caracteristici și funcții	18
3. Circuitele monedei	21
4. Formele istorice ale monedei	24
5. Clasificarea semnelor monetare	29
6. Evoluția monedei	31
6.1. Monetizarea schimbului	31
6.2. Bancarizarea monedei	33
6.3. Evoluția monetară în România	35
II. Sistemul monetar	40
1. Componentele sistemului monetar	41
1.1. Configurația sistemului	41
1.2. Elementele definiției ale monedei	42
1.3. Baterea și emisiunea monedei metalice	44
1.4. Emisiunea și circulația banilor de hârtie	46
1.5. Emisiunea și circulația monedei scripturale	47
2. Tipologia sistemelor monetare	48
3. Puterea de cumpărare	51
4. Convertibilitatea monetară	53
5. Circulația monedei	57
5.1. Tranzacțiile financiare și rolul lor	57
5.2. Circulația monetară și funcțiile acesteia	59
III. Cererea și oferta de monedă	63
1. Cantitatea de monedă	64
2. Lichiditatea	69
3. Baza monetară	71
4. Creația monetară și contrapărțile masei monetare	73
5. Cererea de monedă	77
6. Oferta de monedă	80
7. Viteza de circulație a monedei	82
8. Echilibrul monetar și inflația	83

IV. Finanțarea economiei	91
1. Resursele și circuitele financiare	92
1.1. Agregatele economice	92
1.2. Asigurarea resurselor financiare ale economiei	94
1.3. Circuitele financiare	97
2. Mecanismele și instrumentele finanțării	100
2.1. Mecanismele finanțării economiei	100
2.2. Instrumentele finanțării economiei	105
2.3. Tabloul operațiunilor financiare	109
V. Sistemul financiar	114
1. Necesitatea și compoziția sistemului financiar	115
2. Instituționalizarea și organizarea sistemului financiar	119
2.1. Structurarea sistemului financiar	119
2.2. Organizarea sistemului financiar	122
3. Piețele financiare	124
3.1. Caracterizare și clasificare	124
3.2. Piața de capital	127
4. Arbitraj și eficiență pe piețele financiare	133
5. Instituțiile financiare	135
5.1. Instituții financiare de depozit	136
5.2. Instituții financiare nondepozit	137
VI. Banca centrală	149
1. Specific și obiective	150
1.1. Apariția Bancilor centrale	150
1.2. Reglarea ofertei de monedă	152
2. Funcțiile și operațiile Băncii centrale	158
2.1. Funcțiile Băncii centrale	158
2.2. Operațiunile Băncii centrale	163
3. Organizarea Băncii centrale	165
4. Reglementare și supraveghere bancară	168
4.1. Reglementarea bancară	168
4.2. Supravegherea bancară	172
5. Banca Națională a României	175
VII. Sistemul de plăți	184
1. Conceptul și conținutul sistemului de plăți	185
2. Mijloace și modalități de plată	190
2.1. Mijloace de plată	190
2.2. Modalitățile de plată	193

3. Instrumentele de plată prin virament	195
3.1. Ordinul de plată	195
3.2. Cambia	196
3.3. Cecul	198
4. Cardul	200
4.1. Evoluție și caracterizare	200
4.2. Tipologia cardurilor	201
4.3. Sisteme de realizare a plăților prin card	203
5. Tehnicile de plată prin virament	207
5.1. Acreditivul documentar	207
5.2. Incasso-ul documentar	209
5.3. Scrisoarea de garanție bancară	210
5.4. Compensarea multilaterală a plăților	210
5.5. Plățile electronice	214
5.6. Plăți prin bancă la domiciliu	216
6. Circuitele de plăți	217
6.1. Transferuri clasice	218
6.2. Transferul electronic	218
7. Riscurile în sistemele de plăți	222
7.1. Globalizarea riscurilor	222
7.2. Categoriile de riscuri în sistemul de plăți	225
7.3. Managementul riscurilor	227
VIII. Piața monetară	232
1. Caracterizarea pieței monetare	233
2. Funcționare	234
3. Instrumentele pieței monetare	237
4. Tranzacțiile pe piața monetară	241
5. Piața interbancară	242
5.1. Fluxurile de monedă centrală	244
5.2. Operațiunile pe piața interbancară	245
5.3. Intervențiile Băncii centrale	248
6. Piața monetară deschisă	250
7. Piața valutară	252
7.1. Caracterizare	252
7.2. Funcționare	254
8. Piața monetară în România	256
IX. Analiza monetară	264
1. Statistica monetar-financiară	265
1.1. Fundamentele contabile ale statisticii financiar-monetare	265
1.2. Agregatele monetare și statistica bancară	270

2. Analiza financiară	275
2.1. Analiza matricială a tranzacțiilor financiare	276
2.2. Contabilitatea fluxurilor, cadru al analizei financiare	281
3. Analiza monetară	287
3.1. Conceptul și conținutul analizei monetare	287
3.2. Analiza ofertei de monedă	290
3.3. Analiza cererii de monedă	301
4. Modelarea monetară	305
4.1. Caracteristicile modelării monetare	305
4.2. Tipuri de modele monetare	309
X. Teoria monetară	325
1. Coordonatele teoriei monetare	326
1.1. Conținutul și specificul teoriei monetare	326
1.2. Diversificarea și evoluția teoriei monetare	330
1.3. Fundamentele economice ale teoriilor monetare	332
2. Teorii clasice asupra monedei	334
2.1. Concepția operațional-convenționalistă	334
2.2. Concepția metalistă	334
2.3. Concepția realistă	335
2.4. Concepția nominalistă	335
2.5. Concepția legalistă	336
2.6. Concepția distributivă	336
2.7. Concepția cantitativă clasică	337
3. Teorii moderne asupra monedei	339
3.1. Abordări moderne ale teoriei cantitative	339
3.2. Keynesismul monetar	345
3.3. Monetarismul	348
4. Neoclasicismul și postkeynesismul	353
5. Abordarea monetară a inflației	355
5.1. Evidențe empirice	355
5.2. Explicația inflației	356
6. Teorii referitoare la formarea cursului de schimb	359
6.1. Interpretări statistice	359
6.2. Interpretări dinamice	363
6.3. Interpretări prin balanța de plăți	364
XI. Politica monetară	370
1. Politica monetară – componentă a politicii economice	371
2. Obiectivele politicii monetare	375
2.1. Obiectivele finale	375
2.2. Obiectivele intermediare	376

3. Instrumentele politicii monetare	381
3.1. Acțiunea asupra lichidității bancare	382
3.2. Acțiunea asupra creditelor	387
4. Impactul politicii monetare	388
4.1. Evaluarea utilizării și a efectelor politicii monetare	389
4.2. Primele dovezi referitoare la impactul monedei	390
4.3. Eficacitatea politicii monetare	393
5. Canalele de transmitere a politicii monetare	395
5.1. Canalul ratei dobânzii	395
5.2. Canalele altor prețuri ale activelor	396
5.3. Abordarea prin credit	398
5.4. Creditul bancar și crizele financiare	402
5.5. Semnificația canalelor de transmitere	403
6. Limitele politicii monetare	404
6.1. Limite în aplicarea politicii monetare	405
6.2. Limite ale intervențiilor monetare	406
6.3. Limite ale lagurilor temporale	407
7. Politica monetară a României	409
XII. Internaționalizare monetară	417
1. Sistemul Monetar Internațional (SMI)	419
1.1. Mecanismele S.M.I.	419
1.2. Evoluția S.M.I.	423
1.3. S.M.I. actual	428
1.4. Perspectivele reformei S.M.I.	433
2. Integrarea monetară europeană	437
2.1. Istoria ideii Europei Unite	437
2.2. Premisele integrării europene	439
2.3. Sistemul Monetar European (S.M.E.)	441
2.4. Moneda unică	444
2.5. Viitorul U.E.M.	449
3. Globalizarea financiară	454
3.1. Demararea globalizării financiare	454
3.2. Globalizarea financiară și cursurile flotante	457
3.3. Globalizarea financiară contemporană	459
3.4. Efectele globalizării financiare asupra economiilor naționale	462
<i>Bibliografie generală .....</i>	<i>470</i>

CONCEPTE-CHEIE

I.

Activ financiar	Barter
Creația monedei	Dematerializarea monedei
Etalon al valorii	Hârtie-monedă
Intermediar al schimburilor	Lichiditate
Măsură a valorii	Monedă bancară
Monedă electronică	Monedă fiduciară
Monedă-hârtie	Monedă-marfă
Monedă metalică	Monedă scripturală
Putere de cumpărare	Rezervă a valorii

II.

Apreciere monetară	Bancnotă
Circulație monetară	Circuit financiar
Convertibilitate monetară	Curs de schimb
Curs de schimb real	Depreciere a monedei
Etalon monetar	Fluxuri financiare
Legea circulației monetare	Monedă centrală
Monedă financiară	Paritate monetară
Putere de cumpărare	Regim de curs de schimb
Relație financiară	Sistem monetar
Tranzacție monetară	Unitate monetară
Valoare paritară	

III.

Agregat monetar	Bază monetară
Cantitate de monedă	Cerere de monedă
Contrapărți monetare	Echilibru monetar
Lichiditate bancară	Masă monetară
Monedă centrală	Multiplicator monetar
Ofertă de monedă	Politică monetară
Rezerve bancare	Viteză de circulație a monedei

IV.

Capacitate de finanțare	Circuit financiar
Economia îndatorării	Economia piețelor
Economisire	Finanțare directă
Finanțare indirectă	Flux financiar
Instituție financiară	Instrument de finanțare
Intermediere financiară	Investiție financiară
Nevoie de finanțare	Operațiune financiară
Piață financiară	Plasament
Tabloul operațiunilor	Transformare bancară

V.

Acțiune	Arbitraj
Bancă comercială	Cooperativă de credit
Credit	Depozit
Dobândă	Fond de pensii
Fond mutual	Instrument nefinanciar
Împrumut	Obligațiune
Patrimoniu	Piață de capital
Piață monetară	Piață primară
Piață secundară	Societate de asigurări
Sistem financiar	Titlu financiar

VI.

Autoritate monetară	Banca Centrală Europeană
Bancă Centrală	Bază monetară
Compensare bancară	Emisiune monetară
Funcțiile Băncii Centrale	Independența Băncii Centrale
Monedă centrală	Norme prudențiale
Operațiune pe piață	Piață monetară
Politică monetară	Refinanțare bancară
Reglementare bancară	Rezervă obligatorie
Sistem European al Băncilor Centrale	Supraveghere bancară

VII.

Automat bancar	Barter
Card	Casă de compensare
Circuit de plăți	Decontare
Instrument de plată	Mijloc de plată
Modalitate de plată	Plată electronică
Rețea de transfer	Risc de plată
Risc sistemic	Sistem de plată
Tehnică de plată	Virament

VIII.

Arbitraj	Bancă offshore
Broker	Credit de refinanțare
Curs valutar	Eurovalută
Formator de piață	Operațiune a Băncii Centrale
Piața de capital	Piața derivatelor
Piața interbancară	Piața monetară
Piața monetară deschisă	Piața OTC
Piața valutară	Rata directoare a dobânzii
Rata monedei centrale	Risc de credit
Risc de piață	Risc de reglementare

IX.

Analiză financiară	Analiză funcțională
Analiză matricială	Analiză monetară
Contabilitatea fluxurilor	Creanțe nete
Echilibru monetar	Flux monetar
Indicator monetar	Lichiditate
Matricea finanțării	Matricea fluxurilor
Modelare monetară	Model de programare
Model econometric	Operație financiară
Relație monetară	Sistem național de conturi
Statistică monetară	Tabloul fluxurilor monetare
Unitate instituțională	Variabilă endogenă
Variabilă exogenă	Variabilă instrumentală

X.

Anticipație monetară	Balanță de plăți
Clasicism monetar	Keynesism monetar
Liberalism clasic	Marginalism monetar
Modelul IS-LM	Modelul tranzacțiilor
Monetarism	Neoclasicism
Neokeynesism monetar	Nominalism monetar
Paradigmă	Paritate
Portofoliu	Realism monetar
Teoria cantitativă	Teorie monetară

XI.

Agregat monetar	Asimetrie informațională
Bază monetară	Canal de transmitere
Canalul creditului	Canalul prețurilor activelor
Canalul ratei dobânzii	Careul magic
Contractie monetară	Controlul creditelor
Efect al politicii monetare	Expansiune monetară
Instrument de politică monetară	Monedă centrală
Obiectiv cantitativ	Obiectiv final
Obiectiv intermediar	Obiectiv al politicii monetare
Obiectiv operațional	Politică economică
Politică monetară	Reglare monetară
Rata rezervelor obligatorii	Selecție adversă

XII.

Angrenare financiară	Banca Centrală Europeană
Banca Mondială	Banca Reglementărilor Internaționale
Buget federal	Consiliu Monetar
Criteriu de convergență	Curs pivot
Datorie internațională	Deschidere financiară
Deviză	Disciplină financiară
Drepturi Speciale de Tragere	Efect de contagiune
Europaiață	Extensiune financiară
Flux financiar transfrontalier	Fondul Monetar Financiar
Globalizare financiară	Intensitate financiară

Integrare financiară	Internaționalizare financiară
Lichiditate internațională	Piață emergentă
Regim valutar	Rețea monetară
Rezonanță monetară	Risc sistemic
Sistemul European al Băncilor Centrale	Șarpe monetar
Unitate Europeană Curentă (ECU)	Uniune monetară
Velocitate financiară	Zonă monetară optimală

REZUMAT

Moneda este omniprezentă și omnipotentă, este dorită și hulită, este economisită și investită, este bogăția care risipește și sărăcia care cerșește, este *semn și este valoare*, moneda este mijlocul și instrumentul devenit scop și ideal, moneda este *puterea la purtător*.

Moneda se regăsește, în evoluția sa, în *forme* diferite, având *funcții* și *caracteristici* diverse, parcurgând un drum adesea încărcat de înșelăciune și falsuri, strălucitoare în demnitatea *valorii sale intrinseci* sau umilită în straiile de căpătat ale substitutelor, ascunsă de esoterice *conturi bancare* sau amestecată în sarabanda *instrumentelor financiare*, moneda este neînțeleasă în *concepte și teorii* și terfelită în aroganța trănănelilor și *arbitrariul politicilor*.

Pentru a fi însă respectată moneda *trebuie acceptată* pentru ceea ce este și poate, trebuie să fie înțeleasă pentru a fi utilizată și folosită, adică *pentru a fi utilă și folositoare*, dar pentru a o înțelege și a o accepta *trebuie s-o cunoști*, să-i cunoști *esența*, altfel spus, *principiul*, care nu este altceva decât **valoare**, *chintesența valorii activităților umane* și astfel vom înțelege demnitatea sau mizeria acestor activități, acceptându-le sau nu.

Cartea **Monedă și Credit**, a cărei primă parte (Moneda și politicile monetare) o aveți în față, încearcă să prezinte moneda în evoluția sa, să-i prezinte atât *formele* de existență, cât și *funcțiile* de subzistență, să evidențieze ipostazele monedei ca mijloc de plată și de acumulare a averii, dar și să releve perversitatea și adversitatea *substitutelor monedei*, substitute *bancare* sau *financiare*. Cartea dorește să explice funcționarea *sistemelor și instituțiilor monetare și financiare*, mișcarea *instrumentelor monetar-financiare*, precum și interacțiunea *fluxurilor monetare*. Totodată, în economia lucrării sunt abordate *teoriile* explicative și interpretative ale fenomenelor monetare și relevante componentele și mecanismele *politicilor monetare*, sunt analizate căile *cunoașterii empirice* a proceselor și comportamentelor monedei, adică ale celor care dețin monedă, și este examinată fenomenologia actuală a monedei, a diversității, adesea imponderabile, a formelor monedei, fenomenologie manifestă multidimensional prin *internaționalizare, integrare, expansiune, financiarizare, globalizare, informatizare, instituționalizare, instrumentalizare și, de ce nu, prin demonetizare*.

Măreția monedei constă în *esența* sa, care este, cum am spus, *valoare*, evident umană, având toate atributele acesteia, mizeria monedei, dacă există, se regăsește în formele acesteia, în instrumentele și modalitățile de existență a monedei. Valoarea monedei, acceptată cândva *etalon, unitate de măsură, chintesență a averii*, este de fapt ceea ce a fost totdeauna și anume expresia *relației omului*, cel care a creat și creează monedă, *cu mediul său. Moneda este relație, expresie abstractă a relației omului cu sine.*

Cartea se adresează *studenților de la Facultatea de Finanțe-Bănci*, din cadrul *Universității Spiru Haret*, dorind să le fie o *călăuză* în descifrarea complicatelor și complexelor peregrinări ale monedei prin viața oamenilor în zilele aservite de către aceștia muncii și afacerilor, dar și însoțindu-i în momentele petrecute în învălmășeala supermagazinelor sau în destinderea călătoriilor, ale monedei care, prost folosită sau oneros procurată, sărăcește pe cei cinstiți și îmbogățește pe cei șmecheri, ale monedei care poate să ajute comunitățile puse pe treabă, dar și să arunce în dezordine pe cele înclinate spre căpătuială.

Studenții vor putea cunoaște ipostaze comune, obișnuite ale monedei, dar și situații inedite și adesea arbitrare ale acesteia, vor putea înțelege *roștul băncilor* în redistribuirea și înmulțirea monedei, a formelor acesteia și vor putea evalua, după parcurgerea cărții, *validitatea sau falsitatea politicilor monetare, capacitatea sistemului, instituțiilor și instrumentelor monetare și bancare de a contribui la evoluția benefică* a oamenilor și firmelor, vor putea înțelege ce este bine și ce poate fi rău în *fenomenologia monetară*, în evenimentele monetare contemporane, precum *globalizarea, integrarea și supratehnologizarea* monedei, toate acestea explicitate, dar adesea necesitând un efort cognitiv personal al studentului pentru apropierea mesajului înscris în demersul diverselor capitole.

Cartea este un *manual universitar*, oferind cunoștințe *începătorilor*, celor doritori de o *înțelegere sistematică și oarecum completă* a problematicii monetare, și nu a problemelor pe care și le creează oamenii prin folosirea fără noimă a monedei, putând fi utilă *și studenților de la celelalte facultăți cu profil economic*, unele capitole fiind accesibile oricui care vrea să știe, să înțeleagă, să interpreteze.

În funcție de interes și curiozitate, de nevoie și celeritate, cititorul, în primul rând studentul angajat într-un program didactic, sistematic de pregătire, va trebui să posede cunoștințe generale de economie, de *doctrină și logică economică*, dar și *abilități analitice și statistice* minime pentru parcurgerea unor paragrafe. Cartea *nu s-a dorit un tratat*, cu toate că pe alocuri cochetează cu acest statut livresc, însă domeniul abordat și segmentul de cititori căruia i se adresează îndeosebi nu putea să nu-și pună amprenta asupra complexității demersului descriptiv, explicativ și interpretativ, de altfel utilă pentru o înțelegere adecvată a subiectelor prezentate.

Cartea este structurată în **două părți**:

➤ *Prima parte*, intitulată, **Moneda și politicile monetare**, destinată parcurgerii într-un prim semestru, cuprinde 12 capitole, în care sunt prezentate *aspecte și probleme de bază*, definiții ale monedei, constituindu-se într-un ghid util pentru înțelegerea disciplinelor monetare, bancare și financiare, vizând nivelele micro, macro și monoeconomice, primul modul de 4 capitolele prezentând *fundamentele monedei și ale circulației monetare*, următorul modul, de 4 capitole, explicând *organizarea și funcționarea sistemului instituțiilor și fluxurilor monetare*, iar cel de al treilea modul, compus din 4 capitole, oferind cunoștințe referitoare la *politicile monetare, la fundamentarea teoretică a acestora*, precum și la *impactul internaționalizării monetare și financiare* asupra monedei și politicii monetare.

➤ *Cea de a doua parte*, intitulată **Credit și Bănci**, destinată celui de al doilea semestru de studiu, abordează, pe parcursul a 11 capitole, *problematica sistemului bancar* referitoare la activitatea de *finanțare și de creditare a economiei*, a subiecților economici, băncile reprezentând componenta esențială a creării și redistribuirii fondurilor în economie. Această parte a cărții poate fi delimitată în trei module: primul modul, din 3 capitole, prezintă *sistemul bancar și perspectivele acestuia*, precum și probleme privind *gestiunea financiară a firmei bancare*; cel de al doilea modul, format din 3 capitole, examinează aspectele generale ale *creditării și finanțării economiei*, precum și probleme referitoare la *dobândă și la alegerea portofoliului* de active financiare; cel de al treilea modul, din 5 capitole, analizează *mecanismele creditării firmelor, populației, statului și afacerilor internaționale*.

Lucrarea este însoțită de un *aparat didactic* util studenților pentru sintetizarea și înțelegerea conținutului capitolelor, care cuprinde:

➤ *introducere aferentă fiecărui capitol*, prezentând semnificația și importanța subiectului prezentat, precum și capitolele înrudite din punct de vedere al conținutului, preferabil de studiat pentru o înțelegere mai bună a capitolului;

➤ *sumarul capitolului*, cuprinzând cunoștințele esențiale oferite pe parcursul capitolului, în ordinea determinată de logica discursului explicativ;

➤ *termenii de referință*, specifici capitolului, unii dintre aceștia fiind concepte, reprezentând elementele teoretice principale care trebuie înțelese și interpretate în structura capitolului;

➤ *teste și întrebări de autoevaluare*, destinate verificării gradului de aprofundare a conținutului capitolului, de înțelegere a conceptelor, explicațiilor și corelațiilor specifice acestui conținut;

➤ *bibliografie selectivă*, care cuprinde lucrări disponibile și accesibile, folosite pentru aprofundarea subiectului abordat în fiecare capitol.

Totodată este prezentată o bibliografie extinsă.

REZUMATE

I.

Moneda reprezintă activul financiar cu *cea mai mare lichiditate*, semnele monetare, precum și *instrumentele monetare de plată și de economisire*, fiind exprimări ale unor cantități de monedă, ale unor valori monetare cu *puteri de cumpărare* determinate la un moment dat, însă incerte în viitor.

Moneda reflectă reguli, mentalități, instituții, culturi, ea exprimă putere și este exprimată prin putere, prin puterea de a apropria orice prin monedă, mondializarea și globalizarea economiilor și societăților, a culturilor și civilizațiilor îndepărtând moneda de valoarea sa intrinsecă, originară, transformând-o treptat în putere, în putere pură, fără conotații valorice, *moneda devine simbol al puterii*, activul omniprezent și omnipotent, financiarizarea monedei, bancarizarea totală a ei însemnând demonetizarea acesteia.

Evoluția *formelor monedei* s-a înscris într-un proces de *dematerializare* a acesteia, de *bancarizare și financiarizare* a funcțiilor sale, de la moneda cu *valoare intrinsecă*, exprimată prin moneda metalică, din aur, spre *semnele monetare*, spre instrumentele electronice ale monedei, spre impulsuri și mesaje informatice, în evoluția sa moneda metamorfozându-și conținutul și formele, conservându-și însă *esența*, *acea de etalon*, de cele mai multe ori distorsionată și denaturată de conținutul și formele manifeste.

Pentru înțelegerea acestui capitol este indicat să se studieze și capitolele următoare: *Sistemul monetar; Cererea și oferta de monedă*.

II.

Pentru a-și realiza *funcțiile* prin fluxurile și circuitele monetare și financiare moneda trebuie să dispună de *reguli* și să-și *instituționalizeze elementele* care o definesc, în primul rând *valoarea și emisiunea* formelor sale de manifestare și aceasta într-un mod coerent, continuu și eficient. Moneda trebuie să dispună de propriul *sistem de funcționare ca instituție a societății*, sistem care are la bază un anumit *etalon* caracteristic, care permite *măsurarea valorilor, compararea și conservarea* acestora, în funcție de etalon definindu-se caracteristicile monedei. Moneda circulă, participă la plăți și tranzacții, este economisită și

investită în forme monetare diverse, prin instrumente financiare specifice, traversând spații și culturi, epoci și mentalități, însă indiferent de perioadă și regiune moneda s-a regăsit în componentele sale definitorii: *etalon, unitate de măsură, putere de cumpărare și convertibilitate*, toate coagulate procesual, prin modalități determinate de constituire a formelor monedei, într-un **sistem monetar**, mai mult sau mai puțin delimitat, consistent și coerent. Fie că este vorba de formele grecești ale monedei sau de formele electronice, de formele primitive ale scoicilor monedă sau de formele cambiilor britanice, moneda și-a căutat sistemul de existență și de funcționare, *constituindu-și piețele, regulile, instituțiile, instrumentele*.

Pentru înțelegerea capitolului este necesară și studierea capitolului I: *Moneda în cadrul economiei*.

III.

Cererea și oferta de monedă sunt cele două fațete procesuale ale monedei în mișcare, două forme, adesea contradictorii ale *circulației monetare*. Dacă oferta de monedă emană instituțional din cadrul sistemului bancar, moneda Băncii centrale constituind elementul bazal al ofertei, cererea de monedă aparține tuturor subiecților economici, având surse adesea imponderabile, uneori controlabile direct sau indirect.

Confruntarea pe piață a celor două generează o diversitate de forme de manifestare a monedei, diferențiate în special prin gradul de participare a acestora la schimbul mărfurilor, în funcție de aceasta definindu-se *lichiditatea formelor monetare*, care reprezintă criteriul de diferențiere a *cantității de monedă* în *agregate monetare*, a căror coagulare generează sfera de cuprindere a *masei monetare*, a ofertei de monedă disponibilă pentru satisfacerea cererii de monedă. Ajustarea ofertei la cerere prin *creația monetară* reprezintă de fapt rațiunea existenței sistemului bancar, *viteza de circulație* a monedei acomodându-se atât cantității de monedă existentă, cât și mecanismelor financiare de substituire a monedei.

Pentru înțelegerea capitolului este indicată studierea următoarelor capitole: *Moneda în cadrul economiei; Piața monetară; Teoria monetară*.

IV.

Activitățile economice se desfășoară prin *finanțarea*, de către subiecții economici, a derulării producției și comercializării, finanțare realizată din *resurse proprii* sau din *resurse atrase*, în marea lor majoritate, din *împrumuturi*, aceasta reprezentând finanțarea externă firmelor.

Sursa generică a *finanțării externe* o reprezintă *lichiditățile temporar disponibile* prin *economisire*, determinate de consumurile amânate ale subiecților economici, economisire drenată de către sistemul financiar spre cei care au nevoie de resurse financiare, de lichidități suplimentare, drenarea realizându-se fie pe *piețele financiare*, prin *finanțarea directă*, transferul fondurilor realizându-se prin emisiunea de *instrumente financiare* de investiții, fie prin intermediul *sistemului bancar*, care asigură *finanțarea indirectă*, transformând moneda în procesul *creației monetare*, *creditele* reprezentând instrumentul de împrumut bancar. Legătura dintre economisire și investiții din împrumuturi se exprimă financiar prin *relația dintre creanțe și datorii*, acestea reprezentând forma generică de existență a *activelor financiare*, care realizează, prin formele de mișcare specifice, instrumentele financiare, conversia *monedei inactive* temporar, economisită, în *monedă activă*, destinată investițiilor în activitățile economice.

Pentru înțelegerea capitolului este de preferat studierea și a următoarelor capitole: *Sisteme financiare; Piața monetară; Analiza financiară.*

V.

Transferul fondurilor în economie, *conectarea economisirii cu investiția* se realizează printr-o diversitate de instituții, special structurate și organizate, care constituie *sistemul financiar*. *Piețele și organizațiile monetare și financiare* reprezintă componentele de bază ale sistemului, acestea asigurând *colectarea, gestionarea și orientarea lichidităților disponibile temporar* în economie, *alocarea și folosirea adecvată și eficientă a fondurilor*, utilizând *instrumente financiare* adaptate cererii de fonduri și dorințelor ofertanților de lichidități, ale investitorilor financiari.

Modul cum este realizat acest transfer de fonduri are o importanță decisivă asupra performanțelor subiecților și agregatelor din economie, structurarea și organizarea sistemului financiar afectând funcționarea și

dinamica economiei și a societății, generând crize sau favorizând evoluția acestora.

Cele două modalități de finanțare a economiei, directă și indirectă, implică o diversitate de instituții, nucleul sistemului financiar constituindu-l *băncile*, subsistemul bancar, prin care *moneda inactivă* este *transformată, multiplicată și remunerată* în procesul activizării sale, proces în care sunt angajate organisme financiare specializate în realizarea anumitor operațiuni și tranzacții, utilizând instrumente specifice.

Pentru înțelegerea capitolului este indicat studierea și a următoarelor capitole: *Finanțarea economiei; Banca centrală; Politica monetară.*

VI.

Optimizarea *circulației monetare* într-un spațiu teritorial determinat, de regulă, în cadrul unui stat, elaborarea și conducerea *politicii monetare* și, adesea, *reglementarea și supravegherea* sistemului bancar și în primul rând *emisiunea de monedă*, sunt prerogative ale unei instituții bancare speciale, de *natură publică*, investită cu *autoritate și responsabilitate monetară supremă*, această instituție regăsindu-se sub denumirea generică de *Banca Centrală*.

Funcțiile și operațiunile realizate de către această bancă sunt diferite de acelea ale oricărei bănci, ele apropiindu-se ca natură de acelea ale *autorității publice, ale administrației centrale*, însă *conținutul și în bună măsură, formele de realizare sunt financiar-bancare*, prin excelență monetare, moneda și formele de existență ale acesteia constituind obiectul muncii Băncii Centrale.

Piața monetară, baza monetară și agregatele monetare, taxa scontului și cursul valutar, rezervele obligatorii și finanțarea sistemului bancar, dar și autorizare, reglementare, controlul și supravegherea directă reprezintă obiective și instrumente prin care Banca Centrală *intervine pentru orientarea și coordonarea mișcărilor monedei*, pentru *coordonarea comportamentului monetar și financiar* al instituțiilor financiare, bancare și nebancale și prin acestea al tuturor subiecților economici, în ultima instanță, al populației

Pentru o înțelegere mai bună a capitolului este de preferat și studierea următoarelor capitole: Sistemul monetar; Sistemul financiar; Piața monetară; Politica monetară.

VII.

Intermedierea schimburilor reprezintă o funcție esențială a monedei, realizarea acesteia prin mijloace de plată adecvate cerințelor și caracteristicilor schimburilor, prin instrumente și tehnici de plată care să asigure operativitatea și siguranța efectuării plăților constituie o condiție esențială a îndeplinirii eficiente a acestei funcții.

În acest sens, mijloacele moderne de realizare a plăților reprezintă reacția monedei la mediul extern al economiei și societății reale, la dorințele și motivațiile civilizației contemporane, bancarizarea puternică a plăților, transformarea monedei, a semnelui monetar în impuls electronic, ruperea totală a monedei de conținutul valoric real constituie provocări, dar și răspunsuri ale monedei.

Impulsurile electronice poartă mesajele de acceptare a plăților cu viteza luminii și hardurile de telecomunicații le pot transmite instantaneu. Programele de soft din bănci pot autoriza automat transferul de fonduri din conturile cumpărătorilor de bunuri sau instrumente financiare, în conturile vânzătorilor acestora.

Acest proces de transformare, de conversie a conținutului și formelor plăților generează riscuri, amplifică și diversifică expunerile la risc ale participanților la fluxurile de plăți, crește viteza de propagare și de consolidare a riscurilor în sistem, acestea devenind riscuri globale, riscuri sistemice care reclamă un management adecvat, specific, de protejare, de acoperire, de reducere a efectelor acestor riscuri.

Pentru înțelegerea acestui capitol este necesară parcurgerea prealabilă a următoarelor capitole: *Moneda în cadrul economiei; Sistemul monetar; Banca centrală.*

VIII.

În economiile în care valoarea monedei și circulația monetară sunt reglementate, în care funcționarea sistemului monetar se circumscribe instituțiilor bancare, în care piețele sunt instituționalizate și supravegheate, *piața monetară, reprezentând piața monedei centrale,*

a monedei controlată direct de către Banca centrală, constituie *placa turnantă a reglării lichidității din economie*.

Sub cele două forme, *internă și externă (valutară)*, piața monetară tranzacționează îndeosebi fluxurile de monedă dintre bănci, în cadrul *pieței interbancare*, asigurând totodată schimburile dintre monede, *conversia monetară*, prin care determină *cursurile valutare*, în ansamblu influențând *formarea prețurilor activelor financiare, a ratelor dobânzii în economie*.

Piețele monetare, în particular piețele valutare, sunt cele mai cuprinzătoare piețe existente în prezent, prețurile la care banii sunt vânduți și cumpărați putând determina viabilitatea unei politici monetare, afectând destinul miliardelor de oameni, impactul alegerilor și deciziilor adoptate pe piețele monetare având efecte pe termen scurt, precum și pe termen lung, globale, dar și zonale, economice, dar și politice, sociale și chiar culturale.

Pentru înțelegerea capitoulului este preferabilă și studierea următoarelor capitole: *Cererea și oferta de monedă; Finanțarea economiei; Banca centrală*.

IX.

Cunoașterea fenomenologiei monetare, explicarea și interpretarea *relațiilor și interacțiunilor* specifice spațiului monetar, înțelegerea influențelor și impactului modificării variabilelor monetare asupra variabilelor financiare și economice, asupra comportamentului subiecților economici reclamă necesitatea existenței *contextului informațional empiric și analitic*, care să permită analiza sistematică și permanentă a structurilor și evoluțiilor monetare, a relațiilor și conexiunilor dintre variabilele monetare, financiare și economice.

În acest sens, *instrumentele de analiză contabilă și statistică, de sistematizare matricială și ecuațională* a interdependențelor și codeterminărilor, oferă posibilitatea construirii unor *modele adecvate analizei și interpretării* comportamentelor și dinamicilor acestor variabile, fundamentării prospective a evoluției fenomenelor monetare, *evidențierii dezechilibrelor dintre cererea și oferta de monedă*, precum și posibilitatea *elaborării politicilor monetare* orientate spre asigurarea echilibrului monetar dinamic, prin instrumentarea *eficace și*

operațională a variabilelor monetare, instrumentare necesară funcționării evolutive a economiei.

Semnificația informațională a monedei, a variabilelor și agregatelor monetare, impactul financiar al variațiilor temporale și configuraționale ale acestora reprezintă una din sursele esențiale ale cunoașterii economice și nu numai, moneda dispunând de un *potențial analitic, empiric și operațional* semnificativ, oferind *posibilități descriptive, explicative și interpretative relevante* cunoașterii și înțelegerii funcționării economiei, a evoluției acesteia, a modalităților de influențare și orientare a acesteia prin instrumente monetare, *triada informație-analiză-modelare* reprezentând o componentă esențială a cunoașterii și acțiunii monetare și financiare.

Pentru o mai bună înțelegere a acestui capitol este de preferat și studierea următoarelor capitole: *Finanțarea economiei; Teoria monetară; Politica monetară.*

X.

Explicațiile și interpretările referitoare la monedă, la fenomenul monetar evidențiază aspecte particulare, specifice unei epoci sau unei civilizații, centrându-se diferențiat asupra *valorii monedei, a funcțiilor sau interdependențelor sale*, vizând prioritar *problematika cognitivă*, pentru înțelegerea conținutului și caracteristicilor monedei, circumscrise *abordărilor pozitive*, sau *problematika prescriptivă*, practică, a impactului și efectelor monedei, a utilizării monedei în programe de politică economică, circumscrise *abordărilor normative*.

Analiza și modelarea proceselor monetare presupune *existența unei concepții, unei paradigme sau teorii* care să ofere consistență, coerență și validitate demersului analitic și interpretativ și, în acest sens, teoriile monetare elaborate în timp oferă o *imagine relevantă despre interogațiile și răspunsurile*, mai mult sau mai puțin științifice, furnizate de către gândirea economică, socială și politică asupra monedei, asupra specificității acesteia și a interacțiunilor ei cu celelalte variabile economice, asupra condiționărilor și implicațiilor, asupra așteptărilor și eșecurilor.

Teoriile actuale asupra monedei sunt orientate preponderent spre soluționarea ideatică și pragmatică a problematicii cu care se confruntă civilizația monetară contemporană, prin *dematerializarea și diversificarea* formelor monetare, prin *reconfigurarea funcțiilor și*

instrumentelor monetare, prin reconstrucția instituțională și funcțională a rețelelor tranzacțiilor și fluxurilor monetare și financiare, moneda devenind în prezent elementul esențial, declanșator, purtător și formator al transformărilor și evoluțiilor care se întâmplă în lumea de azi.

Provocările actuale ale teoriei monetare, ale teoriei economice în general, sunt de neevitat, surogatele, paleativele și ideologizările teoretice, în condițiile în care cunoașterea științifică a devenit o călăuză evidentă a evoluției civilizației umane, pot avea efecte periculoase, cu consecințe dăunătoare pe termen lung asupra politicilor și acțiunilor monetare, financiare și economice, dar nu numai.

Pentru înțelegerea adecvată a acestui capitol este indicat parcurgerea prealabilă a următoarelor capitole: *Cererea și oferta de monedă; Analiza monetară; Politica monetară.*

XI.

Politica monetară are ca prioritate asigurarea stabilității prețurilor, altfel spus, menținerea inflației în limite favorabile unei dinamici economice centrate pe creștere echilibrată și, în acest sens, utilizează instrumente specifice, adecvate promovării acțiunilor necesare realizării unor obiective finale și intermediare, care să conveargă spre împlinirea acestei priorități. Obiectivele și instrumentele politicii monetare se circumscriu finalităților strategiei economice și țințelor politicii economice, politica monetară integrându-se în mix-ul de componente ale politicii economice, adecvate nevoilor conjuncturale și structurale ale dinamicii economice, ale coordonării coerente și consistente a evoluției economiei.

Excesul de politică monetară sau inadecvarea conținutului și instrumentelor sale sunt tot atât de dăunătoare, adesea periculoase, ca și lipsa unei politici monetare. Într-o economie autentică de piață, reglementată și instituționalizată, politica monetară face parte din jocul funcțional, operațional și comportamental al economiei, al configurației compoziționale a subiecților economici activi. Evident, obiectivele și instrumentele, constrângerile și limitele, impulsurile și efectele politicii monetare capătă caracteristici și specificități corespunzătoare situației economice, a mediului social și politic, național și internațional, în care este promovată politica monetară, însă afirmarea politicii monetare ca un mijloc esențial de intervenție a autorităților în economie este evidentă

în ultimii 50 de ani, indiferent de interpretările teoretice referitoare la *activismul sau neutralitatea monedei*.

Internaționalizarea și globalizarea financiară și monetară, conexiunea complexă a cursurilor valutare, transformarea profundă a tranzacțiilor, fluxurilor și produselor financiare, a formelor monetare conferă politicii monetare un potențial sporit de intervenție și reglare, piețele monetare și financiare puternic interactive și reactive, fiind din ce în ce mai mult racordate la *nevoile de reglementare, instituționalizare, instrumentalizare și coordonare*, altfel spus de *reglare prin monedă* și instrumente monetare.

Pentru a înțelege mai bine acest capitol este preferabilă și studierea următoarelor capitole: *Banca Centrală; Teoria monetară; Internaționalizarea monetară*.

XII.

Evoluția și dezvoltarea economiilor, consolidarea și expansiunea statelor naționale, a fluxurilor comerciale și financiare dintre acestea, constituirea și extinderea piețelor financiare și comerciale regionale și internaționale, au impus necesitatea *reglementării și instituționalizării* rețelelor de relații dintre participanții pe aceste piețe și îndeosebi a relațiilor monetare, *a raporturilor dintre monede și a tranzacțiilor monetare*.

În acest sens, *crearea unor sisteme monetare* care să faciliteze circulația comercială și financiară, pe plan regional și internațional, în condiții de *echitate, profitabilitate și normalitate*, fără crize și dezechilibre, fără transferuri oneroase de lichidități a devenit un deziderat de la începuturile comerțului extrafrontalier, impunându-se cu stringență în perioada actuală, sub impactul globalizării, în particular al globalizării financiare.

Sistemul Monetar European, devenit *Uniunea Monetară*, reprezintă o încercare de creare a unui *spațiu multinațional al unei monede unice*, euro, această construcție europeană fiind împlinirea unor deziderate comune, dar și a unor interese naționale de natură diversă, *euro fiind vehicolul, deschizătorul de drum*, drum pe care Europa pășește într-o lume viitoare globală și polară, într-o lume a deschiderii, dar și a confruntărilor.

România tranziției și a integrării se pregătește să intre într-o Europă încă nesigură pe sine, care nu dispune de instituții și instrumente rodite și consolidate, recunoscute și acceptate și în acest context va fi necesar ca România să fie pregătită să intre pentru a exista în această Europă nedefinită pragmatic, existență care presupune realizarea a trei deziderate:

- intrarea să fie *pregătită similar* pentru toată populația din spațiul național;
- Europa să constituie *casa tuturor*, omniprezentă și echipotentă pentru toți;
- Euro să fie *pretutindeni*, în Europa, *același*.

Integrarea monetară a României și nu numai, în Europa *nu trebuie să fie o salvare, ci o implicare, o asumare*, altfel Europa integrată va fi precum imperiile: *vin și se duc*.

Pentru înțelegerea adecvată a acestui capitol este preferabilă studierea și a următoarelor capitole: *Sistemul monetar; Banca centrală; Politica monetară*.

TESTE DE AUTOEVALUARE

I.

• Evidențiați diferența dintre activele reale și cele financiare. Certificatul de depozit este un activ real? Explicați natura acestuia.

• Dacă moneda este un intermediar al schimbului, trebuie să fie și o rezervă a valorii? Dacă nu, dați exemple în care cele două funcții pot fi separate.

• Care sunt avantajele și dezavantajele formelor alternative de monedă: moneda marfă, moneda fiduciară, moneda metalică și moneda electronică?

• Care este diferența dintre moneda-hârtie și hârtia-monedă?

• Arătați care dintre caracteristicile următoare aparțin monedei: divizibilitatea, convertibilitatea, lichiditatea, denominarea, raritatea, identificarea.

• Explicați de ce moneda reprezintă o legătură între trecut și viitor.

• Care dintre circuitele monedei creează și distruge monedă? De ce?

• Care este diferența dintre monetă și monedă? Dar dintre monedă și ban?

• Enumerați formele de monedă bancară;

• Moneda scripturală este un mijloc de economisire? Explicați răspunsul dvs.

• Arătați care dintre următoarele forme de monedă au valoare intrinsecă: convertibilă, legală, metalică, semn.

II.

• Precizați care dintre elementele enumerate sunt componente reprezentative ale sistemului monetar: creația monetară, etalonul monetar, valoarea monetară, emisiunea și circulația monetară, convertibilitatea monetară.

• Evidențiați care sunt elementele care determină puterea de cumpărare a monedei.

• Precizați care este diferența dintre paritatea monetară și cursul de schimb.

- Arătați care dintre termenii enumerați constituie obiective ale sistemului monetar: reglementarea monetară, baza monetară a sistemului, creația monetară, stabilitatea monetară, multiplicarea monetară, puterea de cumpărare a monedei.
- Paritatea valutară presupune sau nu etalonul aur? Cum explicați stabilirea parității?
- Mai jos de punctul inferior al aurului exportatorul solicită încasarea datoriei în aur sau în moneda sa? Explicați de ce?
- Arătați care este diferența dintre bancnotă și monedă de hârtie. De ce bancnota este o cambie?
- Precizați care este diferența dintre depreciere și devalorizare monetară. Care dintre ele generează inflație? Explicați de ce.
- Explicați diferența dintre monedă financiară, monedă inactivă și monedă scripturală.

III.

- Utilizând datele prezentate în continuare, calculați numerarul în circulație și agregatul monetar M1: baza monetară = 1.000; rezerve ale băncilor = 250; depozite la vedere = 700; cecuri de călătorie = 30; alte depozite operabile prin cecuri = 850;
- Explicați, cu cuvintele dvs., de ce creșterea mijloacelor electro-nice de plată poate complica definirea și măsurarea monedei;
- Un nou mijloc de folosire electronică a conturilor operabile prin cecuri pentru a efectua plăți prin Internet a determinat rezidenții din Germania să transfere 200 miliarde de euro din numerar în aceste conturi. Care va fi efectul asupra: bazei monetare; M1; M2.;
- Specificați din care agregat monetar fac parte cecurile la purtător, numerarul în circulație și depozitele tranzacționabile;
- Arătați care este diferența dintre moneda primară, moneda centrală și baza monetară;
- Determinați valoarea multiplicatorului monetar știind că: numerarul în circulație = 450; depozitele de referință pentru constituirea rezervelor = 1.800; rezervele bancare excedentare = 35; rata rezervelor obligatorii = 0,14;

- Explicați cum tranzacțiile cu exteriorul afectează lichiditatea economiei. Care este efectul creșterii exporturilor asupra lichidității?
- Care este diferența dintre venitul curent și venitul permanent? Cum afectează aceste variabile oferta de monedă? Explicați.
- Inflația importată este un fenomen monetar? Dacă nu, explicați de ce.

IV.

- Explicați cum se realizează transformarea economisirii în investiție. Care este sursa capacității de finanțare?
- Precizați prin ce categorie de operații economice se delimitează consumul final.
- Care este rolul băncilor în finanțarea directă?
- Arătați care este diferența dintre finanțarea directă și finanțarea indirectă în ceea ce privește formarea ratei dobânzii.
- Explicați ce se înțelege prin transformare bancară. Cum afectează transformarea bancară riscurile? Dar scadențele?
- Precizați care dintre următoarele componente aparțin circuitului economic: dinamică, spațială, tranzitivă, macroeconomică.
- Din punctul de vedere al conținutului investițiile publice reprezintă un flux real sau unul financiar? Explicați opțiunea dvs.
- Explicați cum presiunea fiscală influențează economisirea.
- Creația monetară se realizează prin fluxuri primare sau secundare? Explicați cum are loc creația monetară printr-unul din cele două fluxuri.
- Explicați diferențele dintre creditele bancare și plasamentele financiare. Certificatul de depozit este un credit sau un plasament?
- Arătați diferența dintre tabloul operațiunilor financiare de flux și de stoc. Care dintre cele două relevă masa monetară?

V.

- Care este diferența dintre broker și dealer?
- Explicați de ce derivatele nu apar în bilanțul băncilor.

- Care este deosebirea esențială dintre instituțiile de economisire și băncile comerciale?
- Explicați care sunt, după opinia dvs., dezavantajele deținerii de acțiuni ordinare în loc de acțiuni preferențiale.
- Enumerați care sunt deosebirile dintre titluri financiare și împrumuturi bancare. Ce înseamnă titrizarea creditelor?
- Care este problema principală a piețelor financiare. Explicați. Cum se rezolvă această problemă?
- Precizați deosebirea esențială dintre mijloacele de plată și cele de economisire. Care depozite pot fi considerate mijloace de plată?
- Care dintre următoarele instituții nu sunt de credit: casele de eco-nomisire, fondurile mutuale, băncile de investiții, cooperativele de credit, băncile ipotecare? Precizați rolul Trezoreriei publice în acest sens.
- În ce constă deosebirea dintre piața primară și cea secundară ? Piața obligațiunilor este o piață primară? Explicați.
- Ce semnifică asimetria informațională? Cum se rezolvă în cadrul sistemului financiar?
- Care este deosebirea dintre arbitraj și speculație ?
- Explicați în ce constă bula speculativă și cum se formează?
- Care sunt deosebirile dintre poliță, anuitate și ipotecă? Pensia poate fi sau nu o anuitate?

VI.

- Explicați de ce o bancă nu poate genera expansiunea depozitelor prin cumpărarea de titluri de stat, însă Banca centrală poate face asta?
- Se presupune că depozitele totale ale unei bănci sunt de 100 milioane euro, aceasta având 85 milioane euro în credite și titluri financiare, iar rata rezervelor obligatorii est de 12%. Arătați dacă banca deține rezerve excedentare și dacă da precizați valoarea.
- Se consideră situația în care nu există numerar, iar băncile emit numai depozite tranzacționabile și nu dețin rezerve excedentare. Dacă valoarea multiplicatorului monetar, pentru agregatul M1, este egală cu 4, determinați care este rata rezervelor obligatorii

- Explicați de ce multiplicatorul monetar crește, dacă subiecții economici doresc să dețină mai puțin numerar în raport cu deținerile lor de depozite tranzacționabile (la vedere).

- Explicați în ce sens numerarul este un element de pasiv al Băncii centrale:

- Care este obiectivul esențial al Băncii centrale? Cum se corelează acesta cu obiectivul politicii monetare?

- Explicați pe ce se bazează emisiunea monetară în prezent. De ce aurul nu mai constituie baza emisiunii monetare?

- Care dintre următoarele funcții ale Băncii centrale este prioritară pentru diminuarea falimentelor bancare: politica monetară, prudențială, bancă a băncilor, centru valutar? Explicați .

- În ce rezidă necesitatea asigurării independenței Băncii centrale? Cum se realizează aceasta în cadrul Sistemului european al băncilor centrale?

- Care sunt criteriile pentru aprecierea independenței Băncii centrale? Comparativ, care Bancă centrală este mai independentă: a Franței, Germaniei sau a Japoniei? De ce?

- Banca centrală refinanțează băncile prin operațiuni pe piața deschisă. Explicați dacă afirmația este adevărată sau nu.

- Enumerați indicatorii prudențiali semnificativi și arătați semnificația normei Cooke.

- Care este diferența și care este legătura dintre dereglementare și dezintermediere bancară?

- Precizați care este forma de supraveghere bancară cea mai indicată și explicați de ce?

- Care sunt asemănările și deosebirile dintre B.N.R și Banca Centrală Europeană (B.C.E.)?

VII.

- În ce mod este numerarul digital mai avantajos de utilizat decât numerarul fiduciar, fizic? Explicați.

- Cum ar putea creșterea competiției în furnizarea mijloacelor de plată să complice politica monetară? Concretizați.

- Cum poate fraudă bancară să fie mai ușor de săvârșit prin utili-zarea metodelor bancare centralizate, on-line, decât prin metodele tradiționale? Explicați.

- Care considerați că sunt asemănările dintre moneda scripturală și moneda electronică? Este moneda electronică ban, instrument de schimb? Explicați.

- Precizați care dintre următoarele mijloace de plată sunt titluri de credit și care instrumente de plată: trata, ordinul de plată, cardul, acreditivul, cecul și contul bancar. Explicați.

- Arătați care este deosebirea dintre ordinul de virament și ordinul de plată. Care dintre ele este negociabil?

- Protestul este caracteristic girului, avalizării sau scontării?

- Cecul reprezintă un instrument de plată de debit, de credit sau de transfer?

- Care dintre tipurile de carduri prezentate funcționează ca un portofel electronic? De ce?

- Ce înțelegeți dvs. prin transfer de fonduri în timp real?

- La sfârșitul zilei creanțele și datoriile reciproce a trei băncii, A, B, C, arătau astfel:

Creanțe Datorii	A	B	C
A	6	3	5
B	5	0	3
C	2	4	6

Determinați gradul de compensare reciproca la Casa de compensații.

- Ce fel de risc semnifică pericolul imposibilității debitorului de a-și achita obligațiile? Explicați modul de prevenire a acestui risc.

- Sistemul TARGET este un mecanism de decontare brută în timp real. Explicați semnificația afirmației de mai sus.

VIII.

- În care dintre următoarele limite de scadențe se regăsesc, de regulă, instrumentele pieței monetare: o săptămână – un an; o noapte – un an; un an – trei ani; o săptămână – o lună?

- Dacă ratele dobânzii pe piața euro sunt majorate, care va fi cel mai probabil efect asupra cursului euro: va crește; va scădea; fără efect ?
- Care dintre următoarele categorii de variabile monetare pot fi controlate direct de către Banca centrală: rata scontului; lichiditatea sistemului bancar; cursurile valutare, ratele dobânzii?
- Depozitele în eurodolari trebuie făcute în bănci din afara Germaniei. Precizați dacă afirmația este falsă sau adevărată.
- Care dintre următoarele sunt instrumente pe piața monetară: euroobligațiune pe trei ani emisă de firma Electrofarul; bon al Trezoreriei publice; efect de comerț la șase luni emis de firma Apa Nova; obligațiune de stat franceză la 10 ani ?
- Banca X cotează spot următoarele cursuri valutare față de euro: 1, 3155/75 dolari; 0, 6585/00 lire sterline. Precizați următoarele: euro este valută de bază sau cotată; cursul la care va cumpăra lire sterline; spreadul dolarului.
- Care dintre următoarele instrumente de piață monetară nu sunt negociabile: efectele de comerț; certificatele de depozit; depozitele monetare; biletele de trezorerie?
- Care este principalul avantaj al unui certificat de depozit comparativ cu alte instrumente de pe piața monetară: Oferă o rată mai ridicată a dobânzii; poate fi comercializat pe piața secundară; este cea mai sigură cale de investiție?
- Swap-ul valutar se caracterizează prin: este o tranzacție futures; vânzarea și cumpărarea valurilor sunt simultane; datele valutei sunt diferite. Precizați care caracteristică nu este corectă.
- În cazul acceptelor bancare, care reprezintă instrumente monetare cu cupon, scadența variază între 1 zi și 1 an. Precizați dacă afirmația este corectă.
- Tranzacții cu produse derivate pe piața valutară sunt: cross, cu valută de intermediere; opțiuni pe valute; forward direct; swaps-uri valutare; aranjamente sintetice. Precizați tranzacțiile incorecte.
- Operațiunile în alb pe piața interbancară presupun titrizarea transferului de monedă și înscrierea sumelor în conturi, fără utilizarea instrumentelor monetare. Este corectă afirmația? Explicați opțiunea dvs. de răspuns.

- Există vreo diferență între obligațiuni de Trezorerie și bonuri de Trezorerie? Dacă da, explicați.

IX.

- Un activ financiar apare în două bilanțuri. Explicați de ce ? Este valabil și pentru activul real?

- De ce modificările în pasive sunt considerate surse ? Sunt modificările în active surse de fonduri ?

- Cum poate economisirea să fie o utilizare de fonduri în contul curent și o sursă în contul de capital ?

- Pe ansamblul economiei, economisirea trebuie să fie egală cu investiția. Este adevărată această afirmație pentru fiecare familie în cadrul economiei ? Pentru fiecare firmă ? Dacă nu, cum poate fi adevărată pe ansamblul economiei ?

- Precizați care dintre elementele următoare sunt esențiale sistemului conturilor naționale: conturile financiare, tranzacțiile, activele, bilanțurile, entitățile, fluxurile. Explicați de ce.

- Explicați care este deosebirea dintre agregarea și consolidarea datelor în statistica financiar-monetară. De ce agregarea este prioritară?

- Selectați din modelul de programare financiară ecuația semnificativă pentru echilibrul dintre economisire și investiție. Explicați semnificația variabilelor.

- Cum se rezolvă contradicția specifică circuitului banilor, dintre banii ca rezervă și banii ca mijloc de schimb? Cine rezolvă contradicția?

- În ce constă relația dintre stocurile și fluxurile financiare ? Explicați în acest sens deosebirea dintre matricea finanțării și matricea fluxurilor.

- Explicați, conform rețelei de influențe ale echilibrului monetar, cum cererea și oferta de instrumente monetare contribuie la soluționarea dezechilibrelor monetare.

- Cum se structurează masa monetară conform lichidității instrumentelor monetare? Moneda este un instrument monetar ? Explicați de ce.

- Explicați cum influențează rata rezervelor obligatorii mărimea multiplicatorului creditului. Dacă rata crește ce se întâmplă cu multiplicatorul?

- Baza monetară are efect asupra multiplicatorului monetar? Dacă da, de cine depinde acest efect? Dacă nu, cine compensează acest efect?

- Ecuațiile verticale și orizontale ale modelului monetar de flux trebuie să îndeplinească două condiții. Care sunt acestea și de ce sunt necesare?

- Care sunt ecuațiile din modelul monetarist simplificat care reflectă impactul politicii monetare asupra economiei? Prin ce variabilă monetară se exprimă?

- Modelul IS-LM conține variabile monetare? Explicați.

- Viteza de circulație a monedei influențează cererea sau oferta de monedă? De cine depinde viteza?

- Care sunt variabilele determinante în ecuația cererii de monedă într-o economie de piață?

X.

- Care a fost principala problemă monetară abordată de către teoria clasică?

- Ce se înțelege prin nominalism monetar? Dar prin convenționalism monetar? Arătați diferența.

- Care sunt factorii determinanți ai variabilității paradigmatelor monetare?

- Evidențiați deosebirile și asemănările dintre următoarele grupe de teorii: anticiclice, structurale, conjuncturale, ale creșterii, ale cererii, ale stabilizării, ale ofertei, strategice. Explicați.

- Explicați, din punct de vedere monetar, diferența dintre keynesism și monetarism și dintre fiziocrați și clasicismul monetar.

- Mercantiliștii au avut o concepție realistă, metalistă sau nominalistă asupra monedei. De ce ?

- Care dintre cele două curente de gândire ale cantitativismului clasic subliniază importanța ratei dobânzii în realizarea echilibrului pe piața împrumuturilor? Explicați punctul dvs. de vedere.

- Explicați poziția teoriei clasice referitor la iluzia monetară.

- Care este, în modelul tranzacțiilor, relația dintre M și V pe termen scurt și pe termen lung? Explicați.

- Arătați și explicați similitudinea formală dintre modelul Fisher și modelul Cambridge. Care dintre ele accentuează cererea de monedă?
- Modelul IS-LM este de sorginte keynesistă? Care sunt variabilele determinate la punctul de echilibru? Punctul de echilibru evidențiază intersecția cererii și ofertei de monedă. Este adevărat? Explicați.
- Specificați prin ce funcție este exprimat mobilul precauției în ecuația finală a lui Keynes. Explicați.
- De ce monetarismul se inspire dintr-o viziune pe termen mediu?
- Ce variabilă face legătura dintre avere și venit în modelul lui Friedman? Despre ce venit este vorba?
- Care sunt deosebirile dintre post-keynesiști și neoclasici? Ce îi aproprie?
- Cum este determinat cursul de către indicii de preț, în teoria parității puterii de cumpărare?
- Explicați, pe graficul din figura nr. 25, ce se întâmplă cu nivelul prețurilor, dacă oferta de monedă scade, de-a lungul curbei O1. Cum se ajunge la echilibru?
- Cum este determinată inflația înaltă, în viziunea keynesistă, de către fiscalitate. Dar de către ofertă?
- Cum se comportă balonul speculativ în condițiile credibilității reduse a creșterii cursului?

XI.

- De ce încearcă Banca centrală să stabilizeze ratele dobânzii?
- Care dintre lagurile temporale este cel mai puțin problematic pentru politica monetară? Explicați raționamentul dvs.
- Explicați în ce constă selectivitatea creditelor. Prin ce se deosebește de raționarea creditelor?
- Care sunt variabilele instrumentelor? De ce sunt folosite acestea?
- Presupunem că banca X se împrumută cu 1 milion de lei când rezervele sale în exces sunt zero, în condițiile unei rate a rezervelor obligatorii de 14%. Ce se întâmplă cu pasivele și rezervele actuale ale băncii?

- Banca centrală vinde titluri de Trezorerie populației. Ce se întâmplă cu activele populației, cele ale Băncii centrale și cu instituția bancară asupra căreia este tras un cec de către populație?

- Dacă o bancă deține depozite în valoare de 650 milioane lei, rezerve la Banca centrală de 80 milioane lei, iar rata rezervelor obligatorii trebuie să fie de 11%, determinați excesul de rezerve al băncii.

- Care sunt efectele politicii monetare restrictive asupra prețurilor?

- Care sunt, după opinia dvs, avantajele și dezavantajele utilizării agregatelor monetare ca obiective ale politicii monetare? Explicați.

- Descrieți modalitățile cum politica monetară expansivă crește consumul.

- Pe termen scurt, ratele nominale mai înalte ale dobânzii pot induce o contracție a cererii agregate și un declin al PIB real. Pe termen lung, totuși, aceste rate sunt asociate cu inflația actuală și așteptată mai înaltă. Explicați de ce acest fapt complică procedura de considerare a ratei dobânzii ca țintă a politicii monetare.

- Care este semnificația politicii monetare? Este aceasta acceptată teoretic? Explicați.

- Intervențiile directe și indirecte ale politicii monetare vizează lichiditatea economiei. Care dintre ele au efecte globale asupra lichidității? Explicați cum?

- Care dintre cele trei efecte caracteristice canalelor de transmitere afectează anticipațiile subiecților economici? Cum influențează comportamentul acestora?

- Efectul de lichiditate al canalului bilanțier de transmitere a impulsurilor monetare afectează consumul de bunuri durabile și imobiliare al populației. Explicați sensul influenței și secvențele acesteia.

- Ce reprezintă coeficientul q și ce semnificație are el în transmiterea impulsurilor politicii monetare?

- Care dintre elementele următoare reprezintă obiectivul prioritar al politicii monetare: asigurarea lichidității economiei, menținerea stabilă a cursului valutar, stabilizarea creșterii ratelor dobânzii, stăpânirea inflației, reglarea monetară?

- Care este deosebirea dintre obiectiv operațional și instrument?
Expuneți părerea dvs.
- Care dintre următoarele aspecte este vizat prin acțiunile Băncii centrale asupra costului monedei centrale: rata rezervelor obligatorii, baza monetară, volumul creditelor, variațiile dobânzilor pe termen scurt?

XII.

- Care dintre următoarele funcții nu au fost îndeplinite de către ECU: lichiditate internațională, mijloc de plată, monedă efectivă în SME, instrument de reglare a soldurilor autorităților monetare?
- Limitele fluctuante impuse în cadrul șarpelui monetar au fost: +/-2, 5% față de DST; +/-2, 25% față de dolar; +/- 2, 25% față de ECU. Care variantă este corectă?
- Criteriile de convergență impuse țărilor care vor să fie admise în UE vizează: rata inflației, rata șomajului, deficitul balanței de plăți, rata dobânzii, deficitul bugetar. Care variante de răspuns nu sunt corecte și ce criterii nu se regăsesc în afirmația de mai sus?
  - Globalizarea financiară impune pentru țările debitoare creșterea ratelor dobânzii și a cursurilor valutare. Este adevărată această afirmație?
  - Globalizarea financiară determină țările să adopte o disciplină financiară externă. Precizați dacă afirmația este adevărată?
  - Care dintre caracteristicile următoare aparțin piețelor financiare globale: omniprezența, volatilitatea, intensitatea, viteza, incertitudinea, extensiunea ?
  - Zona monetară optimă reprezintă spațiu economic în care factorii de producție (capital, muncă) sunt suficient de mobili pentru a realiza o adaptare în caz de șoc inflaționist. Este adevărată afirmația?
  - Precizați care dintre avantajele următoare aparțin monedei europene unice: facilitează ajustările șocurilor asimetrice, elimină atacurile speculative, reduce ratele dobânzii, consolidează politicile bugetare naționale.
  - Sistemul monetar internațional trebuie să dispună de reguli referitoare la: convertibilitatea monedelor, sistemul de rezerve, mecanismul de ajustare a balanței de plăți, acoperirea riscurilor monetare. Care dintre reguli nu este adevărată?

- Etalonul aur-devize asigura cursuri fixe ajustabile. Precizați dacă afirmația este adevărată.

- Principiile stabilite la Bretton Woods aveau ca obiective: redu-cerea datoriilor externe, politici monetare coordonate, lichiditatea internațională, stabilitatea cursurilor, echilibrarea balanțelor de plăți. Precizați care dintre obiective nu sunt adevărate.

© Editura Fundației *România de Mâine*, 2007
Editură acreditată de Ministerul Educației și Cercetării
prin *Consiliul Național al Cercetării Științifice*
din *Învățământul Superior*

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

MANOLESCU, GHEORGHE

Moneda și politicile monetare / Gheorghe Manolescu.
Ed. a 2-a — București: Editura Fundației *România de Mâine*, 2007

Bibliogr.

ISBN 978-973-163-053-3

336.74(498)(075.8)

Reproducerea integrală sau fragmentară, prin orice formă
și prin orice mijloace tehnice, este strict interzisă
și se pedepsește conform legii.

*Răspunderea pentru conținutul și originalitatea textului
revine exclusiv autorului/autorilor.*

Redactor: Octavian CHEȚAN
Tehnoredactor: Vasilichia IONESCU
Coperta: Stan BARON

Bun de tipar: 21.12.2007; Coli tipar: 29,5
Format: 16/61×86

Editura Fundației *România de Mâine*
Bulevarul Timișoara nr. 58, București, Sector 6
Tel./Fax 021/444.20.91; www.spiruharet.ro
e-mail: contact@edituraromaniademaine.ro